

STANOVISKO HLAVNÉHO KONTROLÓRA K NÁVRHU ROZPOČTU MESTA STRÁŽSKE NA ROK 2021 A VIACROČNÉHO ROZPOČTU NA ROKY 2022 – 2023.

V súlade s § 18f odsek 1 písmeno c) zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len v z. n. p.) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu Mesta Strážske na rok 2021 a viacročného rozpočtu na roky 2022 – 2023.

A. VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA STANOVISKA :

Pri spracovaní stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu Mesta Strážske na rok 2021 a viacročného rozpočtu na roky 2022 – 2023 z dvoch hľadísk:

1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, avšak v kolónke očakávaná skutočnosť 2020 je uvedená skutočnosť za 10 mesiacov r. 2020, čo je v rozpore s daným zákonom. Návrh rozpočtu rešpektuje aj ustanovenia zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Návrh rozpočtu zohľadňuje ustanovenia ďalších zákonov a nariadení :

- ▶ č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.
- ▶ č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p.
- ▶ č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v z. n. p.
- ▶ č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z. n. p.
- ▶ Nariadenie vlády č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve v z. n. p.
- ▶ Opatrenie MF SR č. MF/010175/2004 – 42 v z. n. p., ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie.
- ▶ Zásady hospodárenia s majetkom mesta Strážske a platné VZN

1.2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany Mesta Strážske:

Návrh rozpočtu bol zverejnený v meste obvyklým spôsobom **dňa 25.11.2020**. Zákonom stanovená lehota zverejnenia je najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 2 zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. Z toho vyplýva, že rozpočet môže byť predložený na schválenie MsZ najskôr **10.12.2020** na plánovanom zasadnutí MsZ.

2. Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004 – 42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v z. n. p. , ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy.

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s Príručkou na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2021 až 2023 č. MF/009077/2020 – 411, uverejnenou vo Finančnom spravodajcovi 2020 v Príspevku č. 9 .

Návrh rozpočtu je zostavený v súlade s Vyhláškou ŠÚ SR č. 257/2014, ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy(SK COFOG).

B. VÝCHODISKÁ TVORBY NÁVRHU ROZPOČTU :

Návrh rozpočtu by mal vychádzať zo schválených východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2021 – 20223 z vývoja hospodárenia Mesta Strážske v roku 2020 a v predošlých rokoch a z požiadaviek jednotlivých referátov MsÚ, príspevkovej organizácie a škôl a školských zariadení. V návrhu rozpočtu na rok 2021 sú navrhované o 616 793 € nižšie príjmy oproti upravenému rozpočtu na rok 2020, pričom bežné príjmy ostávajú na úrovni r. 2020.

Návrh vychádza z predpokladu, že podielové dane v roku 2021 dosiahnu úroveň roka 2020, pričom sa predpokladá, že nedôjde k ich naplneniu v súlade s východiskovými údajmi MF SR.

Aktuálny dokument s prognózou týchto daní pre samosprávy zverejňuje MF SR obvykle po 14. decembri v danom roku.

V rozpočte sa uvažuje s vyššími príjmami z daní z nehnuteľností a poplatkov za odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu(predpokladom je schválenie návrhov príslušných VZN).

Na základe požiadaviek škôl a školských zariadení mesto pripravilo návrh VZN o dotáciách pre školy a školské zariadenia na rok 2021, v ňom zakotvené finančné prostriedky sú premietnuté do návrhu rozpočtu.

V roku 2020 bola uzavretá skládka Pláne, v dôsledku čoho bude mestu v príjmovej časti rozpočtu na rok 2021 chýbať okolo 150 000 €.

C. TVORBA NÁVRHU VIACROČNÉHO ROZPOČTU :

Návrh viacročného rozpočtu mesta je spracovaný podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. v členení podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok 2021
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku – rok 2022
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2023

Príjmy a výdavky rozpočtov uvedených pod písmenami b) a c) nie sú záväzné.

Viacročný rozpočet na roky 2022 – 2023 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet mesta na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet mesta na príslušný rozpočtový rok je záväzný, rozpočty na nasledujúce dva roky nie sú záväzné, majú orientačný charakter, ich ukazovatele sa korigujú v ďalších rozpočtových rokoch.

Viacročný rozpočet na roky 2021 – 2023 je v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. vnútorne členený na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky
- b) kapitálové príjmy a výdavky
- c) finančné operácie

Vo viacročnom rozpočte na roky 2021 – 2023 sú vyjadrené vzťahy k štátnemu rozpočtu v rámci financovania prenesených kompetencií štátu, finančné vzťahy k štátnym fondom, k zriadeným právnickým a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým sa poskytujú prostriedky z rozpočtu mesta, predovšetkým k príspevkovej organizácii a školám

a školským zariadeniam.

Viacročný rozpočet je strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky mesta, ktorý odzrkadľuje zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov. Pri jeho tvorbe by sa malo vychádzať aj zo schváleného Programu rozvoja mesta Strážske na roky 2016-2022 a ďalších prijatých koncepcií (Územný plán, Komunitný plán, Plán odpadového hospodárstva, Koncepcia rozvoja mesta v oblasti tepelnej energetiky).

V súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. je súčasťou predloženého návrhu rozpočtu na roky 2021-2023 aj schválený rozpočet 2020, ako aj údaje o skutočnom plnení za predchádzajúce 2 roky, t. z. 2019 a 2018, chýbajú však údaje o očakávanej skutočnosti za rok 2020 (pozri bod A.1.1).

D. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NÁVRHU ROZPOČTU :

Na schválenie je predložený návrh rozpočtu Mesta Strážske na rok 2021 a rozpočtu na roky 2022 – 2023:

Rozpočet celkom (v €) :

Rozpočtové roky	2021	2022	2023
Príjmy celkom	5 452 929	3 937 849	3 937 849
Výdavky celkom	5 452 929	3 937 849	3 937 849
Hospodárenie mesta: +prebytok, -schodok	0	0	0

v členení :

A. Bežný rozpočet (v €):

Rozpočtové roky	2021	2022	2023
Bežné príjmy celkom	3 891 191	3 871 691	3 871 691
Bežné výdavky celkom	3 930 708	3 871 691	3 871 691
Hospodárenie mesta: +prebytok, -schodok	- 39 517	0	0

B. Kapitálový rozpočet (v €):

Rozpočtové roky	2021	2022	2023
Kapitálové príjmy	1 161 000	0	0
Kapitálové výdavky	1 456 063	0	0
Hospodárenie mesta: +prebytok, -schodok	- 295 063	0	0

C. Finančné operácie (v €):

Rozpočtové roky	2021	2022	2023
Príjmové FO celkom	400 738	66 158	66 158
Výdavkové FO cel.	66 158	66 158	66 158
Hospodárenie mesta: +prebytok, -schodok	+ 334 580	0	0

Rozpočet na rok 2021 a na roky 2022-2023 je zostavený ako vyrovnaný.

D1. BEŽNÉ PRÍJMY

• Daňové príjmy tvoria najvýznamnejšiu zložku rozpočtu – pohybujú sa takmer vždy na úrovni 60 % bežných príjmov. V návrhu rozpočtu pre rok 2021 je to však len 57,9 %. Je to spôsobené výpadkom príjmov za uloženie odpadu na skládke Pláne v súvislosti s jej zatvorením (poplatok za uloženie odpadu patrí spolu s poplatkom za komunálne a drobné stavebné odpady medzi dane za špecifické služby).

Najväčší podiel v daňových príjmoch predstavuje výnos dane z príjmov fyzických osôb (DPFO) poukazovanej územnej samospráve, tzv. podielová daň zo štátneho rozpočtu. V návrhu rozpočtu na rok 2021 sa uvažuje so sumou 1 471 000 € (viac v kapitole B.). Na úseku daní mesto plánuje zvýšiť pre rok 2021 sadzby dane z bytov, zo stavieb, z pozemkov a takisto aj poplatok za TKO.

V porovnaní s rozpočtom 2020 sa v rozpočte na rok 2021 uvažuje s navýšením daní zo stavieb od 15 % (daň za ostatné stavby) až po 100 % (daň za samostatne stojace garáže) a s takmer 39 %-ným navýšením v prípade poplatku za TKO.

• Nedaňové príjmy (bez príjmov za potraviny MŠ, ZŠ) predstavujú v návrhu rozpočtu iba necelých 6 % z bežných príjmov, sú však dôležité pre čerpanie drobných bežných výdavkov. Predovšetkým k príjmom z vlastníctva mesta je potrebné pristupovať tak, aby ich tok bol pravidelný.

• S grantmi mesto v návrhu rozpočtu na rok 2021 neuvažuje. Z transferov v rámci verejnej správy je viac ako 90 % plánovaných pre primárne vzdelávanie (ZŠ).

D 2. KAPITÁLOVÉ PRÍJMY

V kapitálových príjmoch je uvažované s príjmami z EFRR, resp. ŠR vo výške 1 161 000 € na dofinancovanie projektov na zníženie energetickej účinnosti budovy MsPS a školiaceho strediska a rekonštrukciu a modernizáciu budovy materskej školy.

D 3. BEŽNÉ VÝDAVKY

Bežné výdavky sú svojou skladbou a výškou v jednotlivých kategóriách porovnateľné s minuloročným rozpočtom. Podstatnú časť bežných výdavkov si vyžadujú výdavky na mzdy, prenesený výkon štátnej správy, originálne kompetencie, služby a verejno-prospešnú činnosť.

K 1.1.2021 bolo pôvodne uvažované s ďalším nárastom plátov vo verejnej správe, avšak návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2021 s tým nepočíta. Jeho schválenie je plánované na 55. rokovaní vlády, ktoré sa začalo 2. 12.2020. V návrhu rozpočtu sa v FK 01.1.1 EK 611/program 3,4/ uvažuje s nárastom plátov o 6,5 %.

Položka FK 06.2.0 EK 635 údržba budov, objektov, resp. ich častí je nižšia v porovnaní s rozpočtom 2020 až o 41 %. Pri pohľade na skutočné čerpanie v roku 2020 za 10 mesiacov, aktuálny stav niektorých objektov a účinnosť zákona č. 371/2019 Z. z. o niektorých požiadavkách na bezpečnosť detských ihrísk (od 1.1.2020) je výška tejto položky diskutabilná, aj napriek tomu, že vyše 5 000 € je plánovaných samostatne na údržbu bytových domov U 3 a Laborecká.

Pokiaľ má väčšina výdavkových položiek v porovnaní s minuloročným rozpočtom klesajúci, resp. mierne stúpajúci trend, tak výdavky na rekreačné, športové a kultúrne služby sú pravým opakom. Predovšetkým výdavky na dotácie sú vzhľadom na perspektívu vývoja spoločenskej

situácie a ich nenárokovateľnosť priestorom na zníženie výdavkov pre rok 2021 (podobne jarmok, publikácia a pod.). Tak, ako v prípade stravovania dôchodcov, kde sú výdavky plánované o 40 % nižšie v porovnaní s r. 2020.

Pri realizácii výdavkov je potrebné dodržiavať rozpočtovú disciplínu u všetkých subjektov zapojených do rozpočtového procesu s hľadáním rezerv v rámci jednotlivých rozpočtových položiek.

Bežné výdavky sú pre rok 2021 plánované nižšie o 122 589 € oproti plánu roku 2020.

Bežný rozpočet je zostavený ako schodkový(- 39 517 €).

D 4. KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY

Tieto výdavky sú určené na akcie uvedené v kapitole D 2 a sú kryté v prevažnej miere z cudzích zdrojov (EÚ, ŠR). Zvyšok tvorí spoluúčasť mesta na financovaní týchto projektov. V návrhu rozpočtu pre rok 2021 nefigurujú výdavky pre oblasť cestnej dopravy (parkoviská, chodníky, miestne komunikácie).

Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový(- 295 063 €).

- **Celkový rozdiel medzi príjmami rozpočtu a výdavkami rozpočtu bez finančných operácií je mínus 334 580 €.**

Záporný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu je podľa § 2 písm. c) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy schodok rozpočtu.

E. PROGRAMOVANIE ROZPOČTU

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. v § 4 ods. 5 / „**rozpočet obce obsahuje aj zábery a ciele, ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce**“ / ukladá samosprávam uplatňovať moderné metódy tvorby rozpočtu. Tieto nástroje rozpočtového procesu sú zamerané na plnenie stanovených cieľov pri dodržaní efektívnosti, hospodárnosti, účelnosti a účinnosti vynakladania finančných zdrojov, ktoré má mesto k dispozícii.

Programový rozpočet je založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov mesta v nadväznosti na ich priority. Rozpočtové zdroje sú premietnuté do jednotlivých programov a podprogramov.

Programový rozpočet by mal odzrkadľovať súvislosť medzi rozpočtovými zdrojmi (verejnými výdavkami) a výstupmi a výsledkami práce územnej samosprávy.

Rozpočet je oproti roku 2020 predložený prakticky bez zmeny, resp. len s minimálnymi zmenami a to aj tam, kde si zmeny logicky vyžaduje daná situácia, napr. program 10 (knížnica, jarmok, kultúrne podujatia).

Mesto Strážske má v návrhu rozpočtu na rok 2021 a vo viacročnom návrhu na roky 2022 – 2023 naďalej zakotvených 12 programov a 46 podprogramov (aktivít):

- ▶ Program 1 : Plánovanie, manažment a kontrola, 4 aktivity
- ▶ Program 2 : Propagácia a marketing, 3 aktivity
- ▶ Program 3 : Interné služby, 7 aktivít
- ▶ Program 4 : Služby občanom, 7 aktivít
- ▶ Program 5 : Bezpečnosť, 3 aktivity

- ▶ Program 7 : Komunikácie, 1 aktivita
- ▶ Program 8 : Vzdelávanie, 6 aktivít
- ▶ Program 9 : Šport, 1 aktivita
- ▶ Program 10: Kultúra, 3 aktivity
- ▶ Program 11: Prostredie pre život, 6 aktivít
- ▶ Program 12: Bývanie, 1 aktivita
- ▶ Program 13: Sociálne služby, 4 aktivity

■ Príjmy a výdavky rozpočtov na roky 2022 – 2023 **nie sú** v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. **záväznú**.

F. ZÁVER

Návrh viacročného rozpočtu Mesta Strážske na roky 2021 – 2023 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi – zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh rozpočtu zohľadňuje aj ustanovenia zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ostatné súvisiace právne normy a nariadenia.

Predložený návrh rozpočtu na rok 2021 je zostavený ako vyrovnaný, avšak bežný rozpočet je zostavený ako schodkový (- 39 517 €). Je to však v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, podľa ktorého môže byť bežný rozpočet zostavený aj ako schodkový a na úhradu bežných výdavkov počas pandémie možno so súhlasom zastupiteľstva použiť až do 31.12.2021 prostriedky rezervného fondu, kapitálové príjmy a návratné zdroje financovania.

Predložený návrh rozpočtu podľa môjho názoru neobsahuje významné rizikové faktory.

Pripomienky a upozornenia uvedené v predošlých kapitolách majú fakultatívny charakter, s výnimkou upozornenia na údaje v kolónke „očakávaná skutočnosť 2020“, kde je uvedené čerpanie výdavkov za 10 mesiacov, čo je v rozpore s § 4 ods. 6 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Tento nesúlad je potrebné vo finálnej podobe návrhu odstrániť.

Návrh rozpočtu bol zverejnený na úradnej tabuli a webovom sídle mesta 25.novembra 2020. Zákonom stanovená lehota na zverejnenie, t. j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov uplynie dňom 9.decembra 2020.

Na základe uvedených skutočností **môže byť návrh rozpočtu na rok 2021 predložený na schvaľovací proces** na plánovanom zasadnutí MsZ dňa 12.12.2020. Návrh rozpočtu na roky 2022 – 2023 odporúčam **zobrať na vedomie**.

